

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

У системі професійної підготовки останнє десятиріччя позначено активізацією здобуття іноземними громадянами вищої освіти в Україні. Право іноземних громадян на отримання якісних освітніх послуг забезпечується Законом України «Про вищу освіту». Відповідно до статей 75-76 Закону серед основних напрямів міжнародного співробітництва та зовнішньоекономічної діяльності вищих навчальних закладів визначено організацію підготовки осіб із числа іноземних громадян до вступу до закладів вищої освіти України; провадження освітньої діяльності, пов'язаної із навчанням іноземних студентів, а також підготовку наукових кадрів для іноземних держав [4, с. 168-169].

Якісний рівень вищої освіти іноземних громадян залежить від ефективності оволодіння українською мовою на початковому етапі професійного навчання. Означене положення знайшло відображення у наказі Міністерства освіти і науки України від 04.04.2006 р. за №260 та від 18.08.2016 р. за №997 щодо забезпечення «вивчення державної мови іноземними студентами та аспірантами в обсязі, необхідному для навчання та/або побутового спілкування відповідно до освітніх програм» [3, с. 1].

Рекомендована Міністерством освіти і науки система загальноосвітніх стандартів із української мови як іноземної містить основні вимоги до п'яти рівнів володіння українською мовою: початкового (стандарт А1), базового (стандарт А2), першого та другого середніх (стандарт В1 і В2 відповідно), професійного (стандарт С1). Зміст стандарту А1 спрямовано на формування в іноземних студентів елементарних комунікативних умінь зі спілкування українською мовою у мінімальному наборі ситуацій, пов'язаних із побутовою, навчальною, обмежено соціально-культурною та країнознавчою сферами. Стандарт базового рівня А2 забезпечує початковий рівень комунікативної компетенції, який дозволяє інокомунікантам спілкуватись із носіями мови в побутових, соціально-культурних та навчальних ситуаціях, а також за умов заняття деякими видами трудової діяльності, що не потребують професійного рівня володіння українською мовою. Засвоєння стандарту В1 розширює комунікативні можливості іноземних студентів зі спілкування в соціально-побутовій і соціально-культурній сферах і свідчить про можливість здійснення певних видів професійної діяльності у колективі, де робочою мовою є українська. Успішне оволодіння змістом стандартів В2 та С1 дає змогу задовольняти комунікативні потреби в усіх сферах

спілкування і провадити професійну діяльність українською мовою іноземним спеціалістам гуманітарного профілю [6].

Розглянуті нормативно-правові документи покладено в основу українськомовної підготовки іноземних студентів, яка проводиться на базі загальноуніверситетської кафедри мовної освіти Херсонського державного університету. З огляду на чималий досвід навчання іноземців українською мови, слід підкреслити важливість тематичних екскурсій, що створюють сприятливі умови для ознайомлення юнаків і дівчат з культурними традиціями та історією українського народу. В університеті традицією стала щорічна екскурсія для іноземців-першокурсників до природнього комплексу «Зелені хутори Таврії», де на базі кількох приватних сільських господарств реалізуються заходи культурно-просвітницької, екологічної та дозвілєво-ігрової спрямованості у цілях ознайомлення екскурсантів з народними українськими ремеслами, побутом і культурними традиціями жителів Півдня України.

У ході підготовки та проведення екскурсій з іноземними студентами ми послуговувались такими нормативно-правовими документами: «Інструкцією щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю», затвердженою наказом МОН від 02.10.2014 за № 1124 [1]; наказом МОН від 06.04.2006 за № 286 «Про поліпшення туристсько-краєзнавчої роботи у навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України» [5]; «Положенням про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах», затвердженого наказом МОН від 01.08.2001 за № 563 [2].

Законодавче оформлення екскурсії відповідно до вказаних нормативно-правових документів передбачало:

- розробку плану та маршруту екскурсії, підготовку службової записки ректорові університету з уточненням теми й мети екскурсії, датою і часом її проведення, списку студентів-екскурсантів та відповідального педагога-організатора;
- цільовий інструктаж студентів й ознайомлення з «Інструкцією з безпеки життєдіяльності під час проведення екскурсії» згідно з виданим ректором наказом проводились перед виїздом на місце розташування екскурсійного комплексу, що супроводжувалось відповідними записами в журналі реєстрації інструктажів;
- по прибутті на місце екскурсії відбувалось знайомство з екскурсоводом і правилами поведінки на території комплексу, огляд екскурсійних об'єктів;
- по завершенні екскурсії на засіданні загальноуніверситетської кафедри мовної освіти заслуховувалась інформація керівника групи про її результати.

Досвід багаторічної роботи викладачів кафедри з іноземними студентами підтвердив важливість обґрунтування навчальної роботи нормативно-правовою документальною для досягнення запланованих позитивних результатів в українській мовній підготовці.

Список бібліографічних посилань:

1. Інструкція щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю: Наказ МОН України від 02.10.2014 р. №1124 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1341-14>.

2. Положенням про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах: Наказ МОН України від 01.08.2001 р. № 563 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0969-01>.

3. Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 04 квітня 2006 року № 260: Наказ МОН України від 18.08.2016 р. №997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/52124/.

4. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. №156-VII// Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – 199с.

5. Про поліпшення туристсько-краєзнавчої роботи у навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України: Наказ МОН України від 06.04.2006 р. №286 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: <http://ukrjuntur.org.ua/normativno-pravova-baza/nakazi-listi-mnsterstva-osvti-nauki-molod-ta-sportu-ukrani>.

6. Стандарт з української мови як іноземної / Укл. Ніколаєва Н. С., Бондарева Н. О., Дем'янюк А. А., Шевченко М. В., Овдіюк В. В., Якубовська М. Ю.: Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750: Початковий рівень (A1) – 21 с.; Базовий рівень (A2) – 27 с.; Перший середній рівень (B1) – 31 с.; Другий середній рівень (B2) – 40 с.; Професійний рівень (C1) – 41 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/>.

УДК 808.5:811.161.2

Людмила Миколаївна ЯРЕМЕНКО,

старший викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян Сумського державного університету

ДО ПИТАННЯ ПРО ІНВЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ВИКЛИКАХ ЧАСУ

Сучасне глобальне інформаційне суспільство вимагає від сучасних фахівців не лише професійної гнучкості, а й мобільності, володіння різноманітними техніками мовлення, високої культури національної та